

Κάλαντα: Τότε και τώρα

Έχουν τις ρίζες τους και πέρα από τη βυζαντινή εποχή ακόμη, στην αρχαιότητα

Γιώργος Δουατζής, Αρθρογράφος

Ποιητής, συγγραφέας, δημοσιογράφος

24/12/2022 08:10 EET | Updated Δεκέμβριος 24, 2022

EUROKINISSI

...αναρωτιέμαι συνεχώς τι θα απογίνω

αν δεν δεχτούνε τη συγνώμη μου

για τον κόσμο που τους παραδίδουμε...

«**Τα ποιήματα 1971-2021**»

Τότε, μικρά παιδιά, με αδημονία περιμέναμε να έρθουν οι παραμονές Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς για να βγούμε ξημερώματα στους δρόμους με το τρίγωνο στο χέρι να ψάλλουμε τα κάλαντα μαζεύοντας πενηνταράκια, δραχμές, γλυκίσματα απ' τους νοικοκυραίους. Τριγυρνούσαμε στους δρόμους άφοβα μόνοι ή παρέα με συνομήλικα παιδιά κι ευφρόσυνα άνοιγαν οι πόρτες να υποδεχτούν τις παιδικές φωνές μας. **Να τα πούμε;** ρωτούσαμε. Να τα πείτε, απαντούσαν, κι ήταν το έναυσμα ν' αρχίσουμε το τραγούδι προσβλέποντας στη μεγαλύτερη δυνατή ανταμοιβή. Η συγκομιδή κουδούνιζε στις τσέπες μας, οι οποίες όσο βάραιναν μας έδιναν περίσσια χαρά. Κι επιστρέφοντας, το σπίτι μοσχομύριζε από την παρασκευή μελομακάρων και κουραμπιέδων.

Τώρα, όλο και λιγότερα τα παιδιά στους δρόμους να συνοδεύονται απ' τους γονείς τους, να χτυπούν πόρτες που δύσκολα ανοίγουν, με τον φόβο «μήπως συμβεί κάτι κακό», μιας κι ο δημόσιος χώρος έγινε επικίνδυνος πια.

Τότε, **τα παιδικά παιχνίδια ήταν πολύτιμα στη σπανιότητά τους,** καταχαιρόμαστε τις μυρωδιές των χρωμάτων από τα ξύλινα και τα μεταλλικά αυτοκινητάκια, τα φροντίζαμε μη και χαλάσουν και τα στερηθούμε, τα μοιραζόμαστε με γειτονόπουλα και φίλους. Τα δε ομαδικά παιχνίδια ήταν στην πρώτη γραμμή, συνυπήρχαμε πραγματικά με τα άλλα παιδιά, σε εγρήγορση όλες οι αισθήσεις, βλέπαμε, ακούγαμε, αγγίζαμε, μυρίζαμε τους άλλους. Και ζούσαμε την κίνηση σώματος και ψυχής, μέσα σε κήπους, αλάνες, δέντρα, φύση.

Τώρα, η πληθώρα των παιχνιδιών τα απαξιώνει στα μάτια των παιδιών, τα οποία μετά λίγη ώρα απασχόλησης τα πετούν αδιάφορα στην άκρη για να στραφούν καταμόναχα σε μια οθόνη παίζοντας(;) συνήθως βίαια ηλεκτρονικά παιχνίδια επιβολής και εξολόθρευσης φανταστικών αντιπάλων. Μπρος σε μία οθόνη σε έναν ιδιότυπο αφανή εγκλεισμό, πλήρως απομονωμένα από το περιβάλλον, παιδιά που πασχίζουν να «διασκεδάσουν» αγνοώντας πόσο θύματα μιας κοινωνικής μετάλλαξης είναι κι αυτά. Αυτόν τον κόσμο παραδίδουμε...

Οι δε γονείς, αγνοώντας τις επισημάνσεις των ειδικών για την ανεπανόρθωτη ζημιά που προκαλούν οι κάθε λογής οθόνες στα μάτια και κυρίως στις παιδικές ψυχές αυτών των ευαίσθητων φύτρων που έφεραν στη ζωή, εξακολουθούν να αγοράζουν ηλεκτρονικά παιχνίδια στα παιδιά, θαυμάζοντάς τα μάλιστα για τις επιδόσεις τους. Οι ειδικοί μιλούν ήδη για τη «διαταραχή ηλεκτρονικού παιχνιδιού», την οποία κατατάσσουν στις ψυχικές νόσους. Εύκολη λύση, να αφήνεις τα παιδιά να ...αυτοαπασχολούνται μπροστά σε μια οθόνη και να μη σε κουράζουν με πραγματικά παιχνίδια, συζητήσεις κι ερωτήματα, τα οποία, συχνά, δεν μπορείς να απαντήσεις.

Τότε... Κάλαντα κι έρχονται οι αναμνήσεις νοσταλγικά να σου θυμίσουν πόσο άλλαξε ο κόσμος, η ζωή, τα ερεθίσματα των σημερινών παιδιών, οι προκλήσεις και τα κατοπινά βιώματα, ενός κόσμου που τρέχει πια ραγδαίως. Ο κόσμος που τους φτιάξαμε.

Κάλαντα. Όπως μαρτυρούν οι λαογράφοι μας, ο Ιωάννης Τζέτζης, (βυζαντινός ποιητής του 12ου αιώνα μ.Χ.) έγραψε πως «τα άσματα του αγερμού έχουν τις ρίζες τους και πέρα από τη βυζαντινή εποχή ακόμη, στην αρχαιότητα». Και αγύρται ή «μηναγύρται» λέγονταν στο Βυζάντιο κυρίως τα παιδιά που γύριζαν στα σπίτια και τους δρόμους ψάλλοντας. Οι γιορτές ήταν κατά το «Δωδεκαήμερο», ήτοι το διάστημα δώδεκα ημερών, από την παραμονή των Χριστουγέννων ως το πρωί των Φώτων. **Η γιορτή των «Καλάνδων» γιορταζόταν, παρά τις απαγορεύσεις των Πατέρων της Εκκλησίας,** και θεωρούνται απόγονοι των «Αγροτικών» της αρχαίας Αθήνας και των «Σατουρναλίων» της Ρώμης, όπου ομάδες παιδιών και ενηλίκων περιφέρονταν από σπίτι σε σπίτι και έψαλλαν.

Να τα πούμε;

Τότε. Τώρα. Αύριο;